

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

24 De poenis eorum, qui in simonia mediatores dicuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

petunt ob clamum, quod pateretur compensandum: nam eo ipso, quod semel, ut bis à Principe gratiam impetrant, minus postea audent, vel impetrant. Item si recipiant ob maiorem operam, & diligentiam exhibitam, V. g. in humaniter, & benigne excipendis, & admittendis precibus eorum, qui à Principe aliquid importunè contendunt; in præbeno eis aditum faciliorem, frequentiore, opportuniorem, in supplicibus libellis deferendis ad Principem, facilius, citius, & opportunius; in monendo eos, & instituendo, quid facere, & quo modo se gerere debeant; in reuocando ad memoriam Principis negotio, quod petitur; in rogando sæpius Principe pro gratia, quod petitur; in rogando sæpius Principe pro gratia, quod petitur. Hæc omnia Nauarrus in *Comment. prædicto, num. 5.* ea verò locum habent, dummodo non plus detur, vel accipiat, quam illa merentur.

Tertio queritur, An eiusmodi pœnas contrahat, qui promiserit, vel damnauerit, vel acceperit parua munuscula? Ratio dubitandi est, quia in constitutione præfata dicitur: Si detur, vel accipiat aliquid magnum, vel paruuum. Respondeo cum Nauarrus in *commentario supra memorato, num. 10.* arbitrio boni viri iudicandum esse, quid in hac parte magnum, aut paruuum censetur. Semper autem requiritur, ut munus quod datur, & accipitur, tanta sit quantitas, ut probabiliter credatur motum animi eius, cui datur ad impetrandam gratiam, vel iustitiam.

Quarto queritur, An incurrat tales pœnas, quas diximus, qui dat, vel accipit aliquid post gratiam, vel iustitiam impetratam? Respondeo, distinguendo: Aut dat, vel accipit ex pacto, vel promissione præcedente impetrationem gratiæ, vel iustitiæ, & is in pœnas incidit: Aut dat, vel accipit absque vili pacto, vel promissione præcedente, & tunc, vel fecit id ob impetratam gratiam, vel iustitiam, & is incurrit in pœnas, quia simoniace dat, vel accipit: Aut dat gratis, & liberaliter, quamuis causa ostendendi animum gratum, & is pœnis constitutionis non afficitur, quia nec dat ex pacto præcedente, nec ob gratiam vel iustitiam obtentam, sed ex animo grato, & benenolo. Sic Nauarrus in *præfate Commentario num. 21.*

Quinto queritur, An si quis faciat pactum, vel promissionem de dando aliquid, contrahat pœnas etiam effectu minimè sequuto? V. g. Titius dat aliquod nummos aureos Caio, ut à Romano Pontifice certam gratiam impetrat, & Caius recipit, etiam gratia minimè impetrata, incidit ne vertere in prædictas pœnas? Respondeo, promittentes, vel pacificentes, vel dantes, eas pœnas contrahere, etiam si non sequatur effectus: quia id expresse dicitur in ipsa constitutione.

Sexto queritur, Quid Pontificia constitutio intelligatur nomine gratiæ, vel iustitiæ? Respondeo intelligi gratiam, vel iustitiam appellatione, quidquid per literas Apostolicas, Diplomata, siue Bullas, & Breuia pontificia gratiose conceditur: quæ tamen per solam signaturam, in solo verbo, vel vel vixæ voci oculo concedi solent, eiusmodi sunt multæ absolutiones, dispensationes, indulgentiæ, facultates, & prærogatiue: nam in constitutione dicitur: Per literas Apostolicas, & quibuscunque aliis modis. Nomine iustitiæ intelligitur sententia definitiua, interlocutoriæ, appellatio, liberatio à carcere, absolutio à qualibet pœna, protogatio, vel non protogatio termini, vel quid aliud simile, etiam si sit arbitratum in iudice.

Septimo queritur, quid in eadem constitutione intelligatur nomine Sedis Apostolicæ? Respondeo Nauarrus in *loco citato, Notab. 17.* intelligi Romanum Pontificem, quando præest Sedi Apostolicæ, & ut est Christi Domini Vicarius, videlicet, prout habet iurisdictionem in spiritualibus, non autem, quatenus habet iurisdictionem in temporalibus. Unde, inquit, non comprehendit constitutio eos, qui impetrant gratiam, vel iustitiam à Gubernatore Urbis, Burgi, iudicibus Capitolij, eorum delegatis, vel quibusvis aliis similibus ministris. Comprehendit verò eos, qui obtinent à summo Prælatu, à Vicecamerario, Cameraario, Vicario Urbis, Auditoribus Rotæ, contradicturam,

Cameraæ, Cubicularijs, Secretarijs, & aliis eiusmodi.

Aliis verò probabilis videtur, appellatione Sedis Apostolicæ in prædicta constitutione intelligi Romanum Pontificem, siue quatenus spirituales, siue temporales iurisdictionem habet; ac proinde comprehendit omnes eius ministros, habentes etiam iurisdictionem temporalem in curia Romana: quia videtur mens Pontificis esse, ut à Curia Romana procul abiret non solum omnis simonia, sed etiam ambitio, & auaritia.

Quod autem Nauarrus subiunxit, non comprehendit, videlicet, ministros Romani Pontificis, qui iurisdictionem siue spirituales, siue temporales habeant extra Curiam Romanam, quales sunt Legati, Nuntij, Inquisitores, Commissarij, Collatores, Conseruatores, & alij, similes: verum est.

Octaudo queritur, Quot, & quæ pœnæ in eiusmodi constitutione imponantur? Respondeo, sequentes.

Prima est excommunicatio, in quam incurrit ipso facto, qui contra faciunt.

Secunda, gratia, vel iustitia impetrata contra constitutionem est irrita, & inanis.

Tertia, quidquid accipitur contra constitutionem, est restituendum: nec potest quis absolui, nisi prius restituat pauperibus, quidquid accepit. Nec sufficit, si remittat is, qui dedit, ut ait Nauarrus *Notab. 20.* quia is, qui dedit, turpiter dedit, ac proinde, quod dedit, non est ei restituendum.

Quarta, is, qui vitit gratia, vel iustitia contra constitutionem obtenta, est ipso facto excommunicatus.

Quinta, dantes consilium, auxilium, vel fauorem ad aliquam actionem in constitutione prohibitam, ipso facto sunt excommunicati: quæ pœna non contrahitur, teste Nauarrus nisi effectu subsequuto. Quod sic est intelligendum, Quando quis dat consilium, auxilium, vel fauorem, ut gratia, vel iustitia impetraretur, non incidit in excommunicationem, nisi impetratio sequatur. Quando verò dat, ut fiat pactio, vel promissio, vel receptio, causa obtinendæ iustitiæ, vel gratiæ, tunc incurrit excommunicationem, quamuis impetratio sequuta non fuerit.

Sexta pœna est prauisio omnis beneficij Ecclesiastici, & omnis officij siue Ecclesiastici, siue secularis perpetui, & temporalis. Hæc pœna contrahitur post sententiam iudicis, teste Nauarrus *Notab. 21.*

Septima est infamia: in hanc etiam non incidit, quis nisi conuictus, vel confessus in iudicio, vel notorius per euidentiam facti.

Octaui est inhabilitas ad quæuis beneficia obtinenda: hanc incurrit quis etiam ante sententiam iudicis, quia est inhabilitas ad acquirendum officium, vel beneficium.

Vltima est: qui sciuerit delicta contra hanc constitutionem commissa, nisi denuntiet intra triduum, ipso facto excommunicatus: quæ pœna, teste Nauarrus, *Notab. 19.* solum afficitur, qui in Curia Romana commoratur.

De pœnis eorum, qui in simonia Mediatores dicuntur.

CAPVT XXIV.

Primo queritur, An in excommunicationem incidant ipso iure, quorum interuentu, & opera simonia committitur, quos appellant Mediatores? Respondeo, excommunicat onem incurtere quotquot tales sunt mediatores, ut simonia realis in ordine, vel beneficio committitur, à qua nequeunt absolui extra articulum mortis, nisi à Romano Pontifice. *extrauag. 2. de Simonia inter communes.*

Secundo queritur, An is, cuius interuentu committitur simonia confidentialis in beneficio, sit ipso iure excommunicatus? Respondeo Nauarrus in *Manuali, c. 24. n. 111.* eum excommunicatum esse, quia simonia confidentialis

in be-

in beneficio est realis, ac proinde in extrauag. prædicta comprehendendi videtur.

Tertio queritur, An qui procurant, vt simonia realis in beneficio committatur, debeant restituere tum id, quod acceperunt ob beneficium suo interuentu impetratum, tum etiam fructus beneficij, quos is, pro quo intercesserunt, simoniacè receperit? Respondeo, eos ad vtrumque restituendum, ipso iure compelli. Nauarrus in *Commentario supra citato*, Notab. 22. num. 45. Et ratio est, quia is, qui causam damni dat, damnum refarcire debet. Hoc verò intelligitur, quando is, pro quo intercesserunt, restituere fructus malè perceptos, aut non potest, aut non vult: ipse enim beneficiarius principaliter restituere cogitur; quo non restituente, debet restituere is, cuius interuentu beneficium est ille consecutus, sicut etiam ij, qui conferunt, vel conferendum curant beneficium excommunicatis, suspensis, interdictis, irregularibus, vel aliis extra legitimum matrimonium natis, vel alio canonico impedimento in habilibus, debet restituere fructus malè perceptos ab huiusmodi clericis, quando ipsi aut non possunt, aut nolunt restituere. Nauarr. loco citato.

Quarto queritur, An Titius, & Caius Simoniam committant, cum ille dat pecuniam Caio, vt interuentu ipsius Caij, ordinem, vel beneficium recipiat? Respondeo, ex communi sententia, simoniam vtrumque committere. Sic Innocentius in c. *Tanta de Simoniâ*, quem ibi Felinus, & alij communiter sequuntur. Ita etiam Nauarr. in *Manuali*, num. 106. vers. *Ad quintum quod mediator*: vbi citat Antoninum, Panormitanum, & Bellameram in c. *Tuam de de Retra. Et quali ordinem*. Siluester in verbo *Simonia*, qu. 10. vers. 3. ad finem. Sotus, lib. 9. de iust. quæst. 7. artic. 3. in princ. Idque ratione comprobatur: quia, vt ait Innocentius, paria sunt hæc inter se, Dare pecuniam collatori, vel ordinatori, & Dare intercessori. Nam eo ipso, quod Titius dat pecuniam Caio, vt ipso interueniente ordinem, vel beneficium consequatur, patit sibi viam, & aditum ad ordinem, vel beneficium. Addit autem Nauarrus hoc locum habere, quando Titius dat, vt Caij precibus beneficium, vel ordinem obtineat, non autem, si dedit ob laborem, industriam, & diligentiam exhibitam à Caio in eundo, vel redeundo, vel ob impensas quas fecit, vel ob damnum, quod passus est, vel ob lucrum, quod Caius amisit. Tunc enim non emit Titius preces Caij, vt beneficium assequatur, sed emit laborem, & diligentiam Caij, vel compenlat impensas, quas Caius fecit, vel damnum, quo læsus est; vel lucrum, quod alioqui acquireret. Hæc autem extrinsecus iunguntur.

De Simonia, que vna cum Summo Pontifice committitur.

CAPVT XXV.

PRIMO queritur, An Simonie erimen in Summo Pontificem cadere possit? Respondet S. Thomas 2. 2. quæ 100. art. 1. ad 7. his verbis: (Papa potest incurrere vitium simoniæ, sicut & quilibet alius homo: peccatum enim in aliqua persona est grauius, quanto maiorem obinet locum. Quamuis enim res Ecclesiæ sint eius, vt principalis dispensatoris, non tamen, vt domini, vel possessoris. Et ideo si reciperet pro aliqua re spirituali pecuniâ de redditibus Ecclesiæ alienius, non est erit vitio Simonie. Et similiter etiam potest Simoniam committere recipiendo pecuniâ ab aliquo laico, non de bonis Ecclesiæ) Caietanus eodem loco, vers. *Nota Tertio*, prope finem, addit hæc: Ex eodem quoque fundamento, scilicet, quod Papa non est dominus, sed dispensator rerum Ecclesiæ, sequitur, quod de plenitudine potestatis non possit ad libitum dare bona Ecclesiæ cui voluerit, sed tenetur fideliter dispensare, vt ratio suadet, iuxta illud: 1. Cor. 9. (Hic iam queritur

inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur.) Et illud Matth. 24. (Fidelis seruus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, vt det illi in tempore titi- ci mensuram; non ad libitum, quantum voluerit.) Sic ille Paludanus 4. Disti. 25. q. 4. art. 1. ita scribit: Papa non potest committere Simoniam, quo ad poenam iuris positam, cui non subest; vnde nec suspensionem, nec huiusmodi poenas iuris sustinet; sicut si percutiat clericum, excommunicatus non est, quia Princeps legibus suis subiectus non est, nec earum poenis. l. *Princeps ff. de legibus*.

Canonici iuris interpretes communiter distinguunt: Aut simonia est iure naturali, & diuino damnata, & hæc potest cadere in Romanum Pontificem, qui iure naturali, & diuino tenetur: Aut est solum canonico iure prohibita, & hæc in Romanum Pontificem non cadit, quia est iure canonico solutus.

Secundo queritur, An is, qui cum Romano Pontifice simoniam committit in ordine, vel beneficio; incidat in poenas iuris? Paludanus loco citato, concl. 3. Sic ait. Ille qui emerit à Papa beneficium, vel ordinem, poenas iuris canonici non incurret: quia sicut potest dispensare in poenis incurtis, ita quod non incuratur: sicut potest dare privilegium alicui, vt percutiat clericum, non esset excommunicatus, licet non bene faceret. Quando autem dat Papa beneficium, vel ordinem pro pecunia, videtur dispensare, quod licet retinet beneficium, vel ordinem exequi: sicut quando scienter dat irregulari, eo ipso dispensat eum eo. Vnde qui habuit beneficium per simoniam in Curia, si habet conscientiam, quod emanauit de conscientia Papæ cõferentis penitendo de peccato, non tenetur restituere, sed potest retinere. Sic etiam Siluester in verbo *Simonia*, qu. 4. Nauarr. in *Manuali*, cap. 23. num. 108. & est communis opinio inter Canonici iuris interpretes, vt ex Siluestro, & Nauarro patet. At verò Panorm. in c. *de Simoniâ*, num. 8. & 9. Sic ait: In omnibus casibus puto, quod ille, qui dedit ex pacto pecuniam Papæ, non sit tutus quo ad Deum, nec potest sine peccato administrare in beneficio; & in casu, in quo Papa non committeret simoniam, ex quo extabat constitutio prohibitiua, subditus incidit in poenam: sicut in simili disputat Ioan Andreas, questionem. Cauetur statuto Episcopi, quod ludens certo ludo, sit excommunicatus, An ludens cum Episcopo, qui fecit ex communicationem, incidat in excommunicationem. Et concludit, quod sic, licet ipse Episcopus non sit excommunicatus, quia non potuit ipse ligari sua constitutione. Idem disputat in *Reg. Gui licet*, de *Reg. iur. in sexto*, in *Mercurialib.* Sic etiam ad propositum, vbi Papa non committeret simoniam, ex quo recipiendo pecuniam, dans pecuniam ex pacto, non suspendit constitutionem prohibitiuam, committit vitium simoniæ: & sic non potest agere veram penitentiam retento beneficio, vt in c. *Inquisitionis de Accusat. in princ.* Felinus in c. *De castro*, vers. *De Simonia vero commissa*, de *sent. Et re iud.* opinionem Panormitani secutus dicit: licet Papa non ligetur in aliquibus, tamen ligatur inde, qui contrahit cum eo. Idem videtur sensisse Baldus in l. *Baldarius ff. De offic. Prato.* Caterum prima sententia, vt dixi, est communis.

FINIS LIBRI DVO-
DECIMI.

(433)